

Ποιος να διαβάζει τώρα...

Συμβουλές του Πιερ Μπαγιάρ για συζητήσεις περί... αδιάβαστων βιβλίων

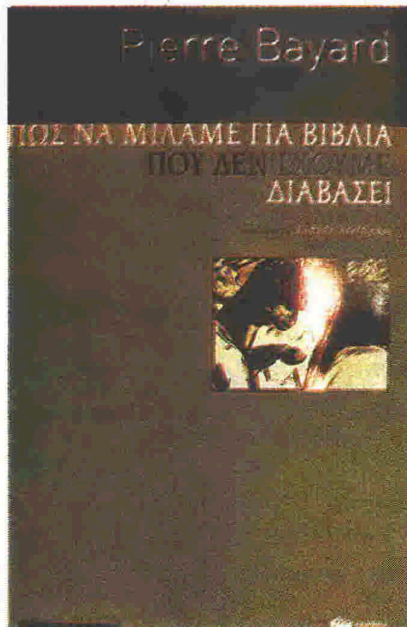
«Ως δάσκαλος Λογοτεχνίας στο πανεπιστήμιο, δεν μπορώ φυσικά ν' απαλλαγώ από την υποχρέωση να σχολιάζω βιβλία που, τις περισσότερες φορές, δεν έχω καν ανοίξει....

» **Η** αλήθεια είναι ότι το ίδιο ισχύει και για τους περισσότερους από τους φοιτητές που με παρακολουθούν, αλλά αρκεί ένας και μόνο να είχε την ευκαιρία να διαβάσει το κείμενο για το οποίο μιλώ, ώστε να επηρεάζει το μάθημά μου και να με φέρνει, ανά πάσα στιγμή, σε δύσκολη θέση. Αλλωστε, καλούμαι συστηματικά να μνημονεύω διάφορες εκδόσεις στα βιβλία ή τα άρθρα μου, τα οποία αναφέρονται, κατά κύριο λόγο, στα βιβλία ή τα άρθρα άλλων συγγραφέων. Πρόκειται για μια ακόμη πιο δύσκολη άσκηση, καθώς τα γραπτά σχόλια αφήνουν ίχνη και μπορούν να επαληθευτούν, σε αντίθεση με τις προφορικές παρεμβάσεις που επιτρέπουν την ύπαρξη ασάφειας, χωρίς συνέπειες.

»Εξαιτίας αυτών των οικείων πια σε μένα καταστάσεων, έχω την αίσθηση ότι είμαι αρκετά κατάλληλος, αν όχι για να παραδώσω ένα κανονικό μάθημα, τουλάχιστον για να εξωτερικεύσω την εμπειρία μου αυτήν του μη αναγνώστη και να ξεκινήσω μια συζήτηση αναφορικά με αυτό το θέμα ταμπού, συζήτηση που συνήθως είναι αδιανόητη εξαιτίας των πολλών απαγορεύσεων που πρέπει κανείς να αψηφήσει».

Σαφείς οδηγίες

Αυτός ο προκλητικός καθηγητής Λογοτεχνίας που αναφέρει τα παραπάνω είναι ο 52χρονος Πιερ Μπα-

Ο Πιερ Μπαγιάρ με απολαυστικό τρόπο δίνει συμβουλές και οδηγίες για το πώς να μιλάτε για κάτι που δεν έχετε διαβάσει στις κοσμικές συγκεντρώσεις, μπροστά σ' έναν καθηγητή, μπροστά στο συγγραφέα ή στην εκλεκτή της καρδιάς σας

γιάρ και όλα όσα ακολουθούν είναι μερικές σαφείς οδηγίες για το «Πώς να μιλάμε για βιβλία που δεν έχουμε διαβάσει», το βιβλίο του (που προφανώς οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να διαβάσουν!) που κυκλοφορεί εδώ κι αρκετό καιρό στα ελληνικά από τις εκδόσεις «Πατάκη» (σε μετάφραση Ελπίδας Λουπάκη).

Ο Μπαγιάρ εξηγεί ότι για τα βιβλία που δε γνωρίζουμε ο αναγνώστης «θ' ανακαλύψει ότι είναι λιγότερο σημαντικό να έχει διαβάσει κανείς το ένα ή το άλλο βιβλίο -που είναι άλλωστε και χάσιμο- απ' το να έχει για το σύνολο των βιβλίων εκείνο που

ένας χαρακτήρας του Μουζιλ (σ.σ.: ο βιβλιοθηκάριος στον "Άνθρωπο χωρίς ιδιότητες") ονομάζει "συνοπτική θεώρηση"». Για τα βιβλία που έχουμε διαβάσει αποσπασματικά ο Μπαγιάρ βασιζέται στην πρακτική του Πολ Βαλερί και υποστηρίζει ότι «αρκεί να έχουμε διαβάσει ένα βιβλίο αποσπασματικά για να του αφιερώσουμε ένα ολόκληρο άρθρο και μάλιστα, για ορισμένα βιβλία, θα ήταν ανάρμοστο να ενεργήσουμε διαφορετικά! Για τα βιβλία που έχουμε ακουστά επιστρατεύεται ο Ουμπέρτο Εκο για να αποδείξει ότι «δεν είναι καθόλου απαραίτητο να έχουμε πιάσει ένα βιβλίο στα χέρια μας προκειμένου να μιλήσουμε γι' αυτό με λεπτομέρειες, αρκεί ν' ακούσουμε και να διαβάσουμε τη γνώμη των άλλων αναγνωστών». Οσον αφορά τα βιβλία που έχουμε ξεχάσει, ο Μπαγιάρ ευλόγως αναρωτιέται «κατά πόσον ένα βιβλίο που διαβάσαμε και που το έχουμε πια ξεχάσει, τόσο ώστε να μη θυμόμαστε καν ότι κάποτε το είχαμε διαβάσει, μπορεί ακόμη να θεωρείται ένα διαβασμένο βιβλίο».

Με απολαυστικό τρόπο

Αυτά για τους τρόπους... μη ανάγνωστος. Γιατί ο Μπαγιάρ, με απολαυστικό τρόπο δίνει συμβουλές και οδηγίες για το πώς να μιλάτε για κάτι που δεν έχετε διαβάσει στις κοσμικές συγκεντρώσεις, μπροστά σ' έναν καθηγητή, μπροστά στο συγγραφέα ή στην εκλεκτή της καρδιάς σας. Αλλά και να συμπεριφερόσαστε χωρίς να νιώθετε ντροπή, επιβάλλοντας τις ιδέες σας, επινοώντας βιβλία, μιλώντας για τον εαυτό σας! Και στο κάτω κάτω μπορείτε καν να μη διαβάσετε μέχρι το τέλος κι αυτό το βιβλίο...

T.P.